

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Leto LXXVI | 25. junija 2017 - Buenos Aires, Argentina | Št. 1

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

POZDRAVLJENI!

Pred teboj je Svobodna Slovenija. Ista, a hkrati tudi drugačna.

Čas nezadržno teče naprej, generacije si v njegovem toku podajajo dela, načrte, naloge. Časopis, ki že skoraj sedem desetletij diha v Argentini, smo danes prvič uredili Slovenci, rojeni pod Južnim križem. Želimo, da bo Svobodna Slovenija tudi v bodoče ostala glasilo naše skupnosti ter odraz slovenskega življenja v Argentini. Da bo za prihajajoče rodove ohranjala ideale slovenstva in svobode, ki so navdihnili njen nastanek.

Kot do sedaj, je tudi nova Svobodna pripravljena s trudom in ljubeznijo. Trenutno z

“amaterskimi” močmi - vsi, ki jo pišemo in urejamo, smo tudi prostovoljni aktivni člani skupnosti. Namen našega prizadevanja je, da bo naša volja za ohranjanje slovenske zavesti dosegla tudi tiste, ki nam geografsko niso blizu, in da bodo nekoč ti zapisi pričali o življenju ponosnih Slovencev, ki so tam daleč na jugu ustvarili “slovenski grič sredi argentinske pampe”, kot je zapisal pisatelj dr. Tine Debeljak.

V soglasju s časom ima časopis zdaj svoje mesto na spletu, da bo lažje in hitreje dosegljiv. Močno želimo, da k časopisu pristopijo tudi mlajši, tisti, ki bodo

za nami prevzeli skrb zanj in za našo skupnost. Dosedanjim zvestim naročnikom bomo pa nudili tudi tiskano izdajo.

Z veseljem smo sprejeli to odgovornost. Od tebe, dragi bralec, pričakujemo oporo in pozitivne spodbude. In malo dobre volje ob začetku. Veseli bomo tudi sodelovanja v obliki pisnih prispevkov ali denarne podpore. Naš tednik bo izhajal tako dolgo, dokler bo med nami živo zanimanje zanj. Vabimo te, dragi bralec, da nas spremljaš na tej poti!

Uredniki

MISIJONSKA TOMBOLA | Vsi skupaj za naše misijonarje!

Franci Žnidar

V nedeljo 23. aprila je naša skupnost v Argentini odprla svoja srca, da je podprla slovenske misijonarje, ki delujejo širom sveta. Ni potrebno poročati o njihovem delovanju, ki ga opravljajo v tišini in v težkih razmerah, v pomanjkanju najosnovnejših sredstev in velikokrat v rizičnih življenjskih okoliščinah. Sedanji javni mediji največkrat niso zmožni opisati in še manj prikazati na svojih ekranih tega skritega dela.

63. tradicionalno Misijonsko Tombolo so s skupnimi močmi pripravili člani slovenskih domov iz San Martina in Carapachaya. S pomočjo posameznikov in odborov ostalih domov, vključno z Barilochani, so nabrali nad 500 kvatern in činkvinov ter 94 tombol.

Pred začetkom klicanja številc je v imenu misijonarjev pozdravil g. Toni Burja, nato se je misijonar Peter Opeka pismeno zahvalil za vsakoletno pomoč, ki prihaja iz naših vrst. Z zadovoljivim obiskom, lepo izpeljano tombolo, z otroškimi igrami v režiji mladinskih organizacij in s srečnimi dobitniki, se je tombola zaključila z naslednjimi dohodki: 223.760 \$, 2.600 U\$D in 500 eu.

Denar je bil poslan na Misijonsko središče v

Sloveniji, preko Slovenskih Lazaristov, ki delujejo v Slovenski vasi.

V imenu naših misijonarjev in ljudi, katerim oni posvečajo svoje življenje ter v imenu obeh slovenskih domov, ki sta prevzela organizacijo letošnje Misijonske tombole, se Vam toplo zahvaljujemo za prisotnost ali dar, ki ste nam ga zaupali in naj Vam Bog ohrani možnost nadaljnega sodelovanja in grotne pomoči.

PISMO PETRA OPEKE OB MISIJONSKI TOMBOLI

Dragi prijatelji misijonarjev!

Vsem, ki ste se zbrali na misijonski tomboli v San Martinu iz srca želim, da bi preživeli lep in vesel popoldan z vsemi rojaki, ki želijo pomagati misijonarjem z molitvijo in prispevki, ki omogočajo, da misijonarji izboljšujejo življenje naših bratov in sester po veri, ki živijo v skrajni revščini.

Misijonska tombola je lepa tradicija, ki ste jo ohranili tudi mladi rodovi v Buenos Airesu. Čestitam vam za to krščansko zavest, ki vas navdušuje za božje kraljestvo, pravičnost in mir na našem svetu.

Ker morate biti na tomboli zbrani, nočem biti predolg, ampak želel sem vas samo pozdraviti in vam povedati, kako veliko je veselje slovenskih misijonarjev, ki oznanjajo Evangelij na vseh celinah

naše zemlje in ki ne morda niti ne vedo, da se vi zbirate vsako leto v Buenos Airesu, da pomagate z veliko ljubeznijo in radodarnostjo, da se naprej oznanja Kristusovo odrešenje vsem ljudem na svetu.

V imenu slovenskih misijonarjev se vam zahvalim za vašo ljubezen, posebno tistim, ki organizirajo misijonsko tombolo in vsem vam, ki se je neutrudno udeležite vsako leto.

Želim vam tudi veliko božjega blagoslova, pa tudi veliko veselja in dobre volje vsem, ki ste prišli na Misijonsko Tombolo.

Imejte se lepo!

Bog vas živi in lep pozdrav!

Pedro Opeka

Misijonar na Madagaskarju

Društvo Zedinjena Slovenija
vošči vsem Slovincem in Slovenkam
ob dnevu državnosti.

BOG ŽIVI VES SLOVENSKI SVET!

25. junij 2017 - Buenos Aires, Argentina

Bodi zdrava domovina

Pred 26. leti je slovenska zastava prvič zaplapolala na samostojnih tleh. Slovenski narod je postal demokratična neodvisna republika, ki raste in se uveljavlja v Evropi in v svetu.

Slovenci v Argentini smo se v letu 1991 zavzeli -in to tudi dosegli- da je bila prav Argentina ena izmed prvih držav, ki je Slovenijo priznala kot enakopravno kolegico. Tudi danes se pridružujemo praznovanju jubileja in domovini želimo nadaljno zdravo rast v miru in slogi.

Vse najboljše, Slovenija!

NAŠ POGOVOR

Štefan Godec in Marcelo Brula

Sobotne šole so nedvomno eden od temeljev življenja naše skupnosti. Šolarji in dijaki se v njih učijo slovenščine, spoznavajo osnove slovenske kulture in lepote zemlje svojih prednikov, istočasno pa pletejo trdne medsebojne prijateljske vezi, ki -dokazano!- držijo dolga desetletja.

Vodstvo teh tečajev je prevzela mlajša generacija, presenetljivo je pa dejstvo, da sta se v večinsko ženskem učiteljskem zboru s tem delom spoprijela predstavnika moškega spola.

Štefan Godec, dolgoletni profesor na Slovenskem srednješolskem tečaju ravnatelja Marka Bajuka, je bil ob koncu leta 2015 izvoljen za ravnatelja. V začetku leta 2017 je pa vodstvo slovenskih osnovnih šol prevzel Marcelo Brula, prav tako dolgoletni učitelj petja in tudi voditelj Slomškove šole.

Štefan in Marcelo, da vaju bodo bralci (še) malo bolje spoznali vaju prosimo, da se nam najprvo na kratko predstavita!

Štefan: Ime mi je Štefan Godec, po poklicu sem diplomiran pravnik, oče štirih otrok v starostnem razponu med univerzo in osnovno šolo. Na "Srednješolskem" sem poučeval Slovnico, Slovstvo in Živo besedo skozi dvajset let, bil tudi podravnatelj tečaja, leta 2016 pa sem bil izvoljen za ravnatelja za dobo 2 let.

Marcelo: Sem Marcelo Brula, po poklicu računovodja, SAP consultant in modni ustvarjalec. Pa tudi pevec! Z Marto Selan sva ustvarila družino s štirimi otroki. Letos bom izpolnil 30 let poučevanja v Slomškovi šoli. S 14 leti sem začel s poučevanjem petja v nižjih razredih, od leta 2002 pa poučujem v vseh razredih. Kar nekaj let sem bil podvoditelj šole, leta 2014 pa sem sprejel vodstvo šole.

Štefan, lani si sprejel odgovornost vodstva Srednješolskega tečaja, katerega bivši učenec si. Kakšne spomine ohranjaš na dijaška leta?

Štefan: Klub temu, da v tistih časih ni bila v navadi taka tesna povezanost med sošolci kot sedaj, si štejem med najboljše prijatelje ravno sošolce. Osebno sem svojo ženo spoznal med njimi in z njo ustvaril družino. Iz učnih ur se spominjam, da so bile res globoke, veliko smo se učili in naučili, profesorji so bili večinoma poklicni, nekateri tudi usposobljeni v Sloveniji.

Za dijaka v najstniških letih je bilo v tistih časih veliko dejavnosti izven, ali poleg Tečaja, kot npr. Katoliška akcija ali duhovne skupine, mladinske maše in predavanja po njih, dejavnosti mladinskih organizacij, lahkoatletski turnirji, mesečnik Mladinska vez, itd. Kljub temu mislim, da je bil, in je verjetno tudi še sedaj Srednješolski tečaj tista vez, osnovni temelj združevanja in povezovanja, kjer se kujejo prijateljstva in odnosi, ki so nujno potrebni za obstoj vsega ostalega; nazadnje pa, tako takrat kot danes, za pripravo primernih kadrov, ki so in bodo zavzemali vodilna mesta v organizacijah naše skupnosti.

Marcelo: Na Srednješolski tečaj ohranjam veliko spominov, lepih spominov! V tretjem letniku je v skupini nastal načrt, da bi namesto v takrat klasični Bariloche ob koncu tečaja potovali v Slovenijo. V tistih časih je bila to skoraj utopija, pa smo trmasto vztrajali pri projektu kljub temu, da niti profesorji in starši niso verovali vanj! In ko je bilo vse organizirano bi nam zaradi vojne za osamosvojitve potovanje skoraj padlo v vodo - no, to zadnje smo rešili tako, da smo spremenili datum po-

Štefan Godec, ravnatelj SSTRMB - Marcelo Brula, voditelj osnovnih šol v Argentini

tovanja. Bili smo skoraj mesec dni v Sloveniji, brez stikov z domačimi, saj takrat nismo nosili mobilnih telefonov v žepu... Nepozabno!

Tečaj deluje že dobrih 57 let in čeprav ohranja svoje prvotno bistvo nam je jasno, da se je svet v tem času kar močno spremenil, prav tako pa tudi naše slovensko okolje tu v Buenos Airesu. kateri so novi cilji in izzivi, ki si jih danes zastavljate profesorji?

Štefan: Verjetno je na prvem mestu lastno usposabljanje. Le-to vsebuje ne samo tehniko poučevanja, recimo motivacijo in uporabo sodobnih tehničnih pripomočkov, katere verjetno dijaki bolje in pogosteje uporabljajo kakor profesorji, ampak tudi izpopolnjevanje v vsebinskem programu predmeta, prav posebno pri mlajših generacijah profesorjev. Kakor je bilo receno, je Tečaj pred nekaj desetletji štel med svojimi profesorji izobražence iz matične domovine; danes je veliko teh že pokojnih ali v visoki starosti in so torej fizično neodporni za učne ure. Iz tega je razvidna tudi potreba po pripravi naraščaja

pri profesorskem zboru; pridobiti moramo nove učne moči, ki bi, po možnosti, se črpale znanje in pripravo pri današnjih profesorjih, obenem pa pripravljali tudi nove vsebine pri nekdanjih, ali tudi novih predmetih. Sem sodijo npr. vključitev 70 let zgodovine skupnosti naše povojne emigracije, ali pa tudi potreba po jezikovnih vadnicah. Iz tega zadnjega je razviden tudi drugi zahtevni izziv, ki je seveda prilagoditev vsebine predmetov sedanjemu obvladanju slovenščine naših dijakov. Dejstvo je, da občutimo danes pri naši mladini pomanjkanje slovenskega izrazoslovja in je torej vprašljivo, koliko razumejo ali sledijo klasičnim predavanjem. Na nas profesorjih sloni torej dolžnost, da najdemo pot ali način približevanja predmeta našim dijakom.

Katera je naloga in prispevek tečaja pri skupnem delu ohranjanja naše slovenske skupnosti?

Štefan: Kakor sem že prej omenil je na prvem mestu za nas Tečaj bistveno pomembno dejstvo, da sodelujemo skupaj s starši in drugimi ustanovami naše skupnosti pri vzgajanju pokončnih in zavednih Slovencev, moralno solidnih in vzornih ljudi. Skozi pet let Tečaja je temelj našega dela ustvarjanje zdrave slovenske zavesti. Vsak dijak širi svoje znanje ne le v zgodovini in zemljepisu Slovenije, slovenskih ljudskih šeg in navad in literaturi. Širi tudi zavest o pripadnosti narodu, ki je, kljub majhnemu številu sonarodnjakov, globoko zaoral v mednarodno skupnost. Slovenci slovimo marsikje po svetu, in potrebno je to zavest pripadnosti krepiti pri naših mladih. Le iz takih Slovencev bomo lahko črpali nove generacije vodilnih ljudi za naše organizacije in si tako zagotovili še dolga leta zdrave skupnosti.

Marcelo, nekaj let že vodiš Slomškovo šolo, letos si pa v roke prijel tudi vodstvo našega šolstva. kateri so tvoji načrti za to delo?

Marcelo: Imam veliko načrtov in idej. V glavnem želim spremeniti programe, učbenike, delovne zvezke in druga gradiva za sodobnejši in privlačnejši pouk. Knjige s katerimi se otroci srečavajo v argentinski šoli so zanimive, barvaste in sodobne. Ko pride otrok v slovensko šolo mora čutiti isto. Ne smemo dovoliti, da bi otroci istovetili slovensko z zastarelim. Rad bi, da bi skupaj z voditelji drugih šol pregledali sistem domačih nalog: če jih otroci ne morejo sami izpolniti, potem niso ničesar vredne. Kaj pridobi otrok, če mu stara mama naredi nalogo? Vzgojitelji moramo tudi upoštevati, da so danes otroci veliko bolj zaposleni kot prej in da nimajo toliko prostega časa.

Večina otrok prihaja v slovenske šole z revnim besednim zakladom. Opažam, da se veliko staršev z njimi ne pogovarja slovensko ali pa da slovenščina ni njihov prvi pogovorni jezik. To je naša realnost, je nekaj normalnega in naravnega. Ne smemo preko tega. Starši pripeljejo otroke v slovenske šole in nam jih zaupajo. V petih urah na teden se lahko otrok marsikaj nauči. Postaviti si moramo cilje za vsako šolsko leto. Otrokom pa zahtevati to, kar je za njihovo starost primerno.

V naših šolah so danes otroci novega tisočletja, generacija milenijcev. Ali ti otroci še z veseljem prihajajo v slovensko šolo? Kaj jim sobotna šola nudi?

Marcelo: V prvih letih, otroke pripeljejo starši. A kmalu se zgodi, da so otroci bolj navdušeni za slovensko kot za argentinsko šolo. Hvala Bogu tudi danes otroci zelo radi obiskujejo slovensko šolo! Sobotna šola jim nudi veselje in razigrano vzdušje. Tu najdejo prijatelje in tudi zabavo. V domu se počutijo proste in varne. Ne smemo pa pozabiti, da otroke tudi duhovno vzgajamo. Priprava na prejem zakramentov je eden najbolj pomembnih in nepozabnih trenutkov za vsakega otroka.

Slovenske šole nudijo otrokom tudi kraj, kjer lahko nastopajo in pojejo. In to jim pomaga za vse življenje. Nudijo jim tudi priložnost skupnih počitnic na koloniji v Cordobi, ki postanejo nepozaben spomin za vse udeležence.

Ali imata v načrtu uskladitev poučevanja oz. programov v osnovnih šolah in SSTRMB?

Marcelo: O tem smo tudi govorili. Nove programe želimo tako načrtovati, da bodo usklajeni s tistimi, ki jim sledijo na SSTRMB. Slovensko šolstvo v Argentini moramo načrtovati tako, da se prične v otroškem vrtcu in se konča s petim letnikom Tečaja. Ne samo glede poučevanja slovenščine temveč na vseh področjih. Osebno mislim, in sem tudi slišal veliko staršev ki tako mislijo, da bi morali naši učenci zakrament svete Birme prejeti v srednješolskih letih. Ko pripravljamo otroke na Birmo v slovenskih šolah opažam, da so nekateri še premajhni. Priprava na Birmo bi bila tako bolj bogata in najstniki bi zakrament tudi lažje doumeli.

Štefan: Uskladitev programov je bistvenega pomena za uspeh poučevanja, tako v osnovnih šolah kakor tudi na Tečaju. Danes opažamo velik razpon pri znanju dijakov, ko vstopajo na Tečaj. To povzroča seveda težave pri poučevanju, saj je težko motivirati najbolj podučene in, obenem, ne puščati ob strani tistih, ki se morajo malo bolj potruditi. To je danes eden od največjih izzivov na Tečaju, delovanje na tem področju se seveda prične z neko enotnostjo v zamisli poučevanja od prvih let pa do konca srednje šole. Uskladitev programov, oz. programiranja je torej srčika uspeha na področju poučevanja.

Slovenščina je za vse večje število mladih, ki so danes že vnuki ali celo pravnuki Slovencev, prej tuji kot materin jezik. Kako gledata na to problematiko in kakšne rešitve iščete učitelji za to?

Štefan: K prilaganju vsebine predmetov Tečaja spada tudi debata o uporabi tehnike učenja Slovenščine kot tuji jezik. S tem pa seveda stopa tudi v ospredje vprašanje, ali

“

Od otrok pričakujem, da se učijo in da izpolnjujejo naloge. Od staršev pa, da nas podpirajo, da nam stojijo ob strani.

Marcelo Brula

naj danes še poučujemo predmete po slovensko, ali pa morda preidemo na učenje slovenščine za neslovensko govoreče. Vprašanje je globoko, saj odgovori pogojujejo bodočnost našega šolstva, toda ne smemo se bati seganja po novih, tudi eklektičnih tehnikah poučevanja, če imamo jasne cilje. Trenutno na Tečaju uporabljamo tudi nekaj teh načinov poučevanja, ne da bi pri tem trpela vsebina predmetov, in rezultati so pozitivni.

Marcelo: Kot sem že prej omenil je to realnost, s katero se moramo sprijazniti. Imamo veliko izzivov pred seboj. Sprememb se ne smemo bati, moramo jih izvajati! Treba je vedno stati trdno na tleh, biti fleksibilen in sprejemati spremembe, kajti če jim ne sledimo in jih ne sprejemamo postanemo ujetniki časa, ki povozi našo prihodnost. Vsak učitelj se skuša prilagoditi temu, zato pa želim da se spremenijo programi in da jih uporabljamo v vseh šolah.

Ali si pri pouku učitelji in učenci pomagata tudi z novimi tehnologijami?

Marcelo: Glede tega ne bi mogel odgovoriti za vse šole, ker se o tem še nismo pogovarjali. Lahko pa rečem, da v Slomškovi šoli uporabljamo tehnologijo in otrokom tudi pošiljamo take naloge, da brskajo po internetu. Pridobili smo si nove elektronske pripomočke in tudi dobili dovoljenje za vstop v slovenske portale kjer se lahko učijo/učimo slovensko. Otroci so zelo navdušeni nad tem.

Štefan: Tudi na tečaju se želimo tehnološko posodobiti. Odločili smo se za nakup novih učnih pripomočkov, kot so led projektor in brezžični zvočnik, ki se lahko priklopita na mikrofona, projektor, računalnik ali telefon. Odbor staršev nam je pa ponudil nakup zaslona za uporabo skupaj s projektorjem.

Učitelji oz. profesorji svoje delo opravljate brezplačno in starši ter vsa skupnost ta trud cenimo. Kaj pa vi pričakujete od otrok in staršev?

Marcelo: Od otrok pričakujem, da se učijo in da izpolnjujejo naloge. Od staršev pa, da nas podpirajo, da nam stojijo ob strani. Če res ne morejo govoriti z otroki slovensko ves čas, naj si vzamejo vsaj pol ure na dan in jo posvetijo slovenščini.

Dragi starši naših otrok, prosim vas, govorite z vašimi otroki po slovensko, mi bomo v šoli naredili vse, kar je v naših močeh, da se bodo otroci čim več naučili, a to delo je dvojezbransko: mi pomagamo vam in vi nam!

Dodal bi še, kaj pričakujem od ostalih učiteljev. Želel bi, da se odpremo, da nismo zaprti in da priznamo katere so naše težave. Vztrajam pri tem, da se moramo prilagoditi naši realnosti. Bodimo iskreni, edini ki so prikrajšani s tem, da ne priznamo realnosti so otroci. Za to pa potrebujem pomoč vseh: učiteljev in staršev. Vem, da se bomo lahko zmenili in s skupnimi močmi podprli in pogrnali naprej naše šole. Ker so šole bodočnost naše skupnosti.

Štefan: Pri naših dijakih v najstniških letih je seveda razumljivo, da se praviloma upirajo vsemu, kar je za starejše smiselno in tvorno, moramo jih razumeti. A vseeno upam, da bodo naši mladi našli smisel slovenstva v svojih življenjih, da bodo razumeli, katero mesto zasedajo njihove korenine in kar je temu skupnega v njihovem življenju. Le na ta način lahko pričakujemo, da bodo z isto vneto in ideali gradili naprej našo slovensko skupnost. Od staršev pa nič več in nič manj kot to, da otroke, svoje in tuje, vzgajamo z vzgledom. Ne moremo od otrok zahtevati tega, kar sami nismo pripravljeno storiti. Naj bo slovenstvo njim in nam luč na poti našega življenja. Res upam, tako za starše, kakor za dijake, da bomo znali v dejanjih potrditi Kuntnerjeve besede: Ta luč ni od včeraj, in ni samo moja Brez te luči ne bi znali živeti; brez te luči bi bila tema.

Marcelo in Štefan, hvala za lep pogovor, predvsem pa za delo, ki ga opravljata!

NAŠE ŠOLE Začeli smo novo šolsko leto!

Na sončno sobotno jutro, 18. marca 2017, smo se po lepo preživetih počitnicah zbrali v Slovenski hiši učenci, učitelji, starši in stari starši, da bi z božjim blagoslovom pričeli novo šolsko leto.

Najprej je v slovenski cerkvi Marije Pomagaj g. Robert Brest daroval sv. mašo ob sodelovanju pridnih ministrantov: Tadeja Filipiča, Mirka in Andreja Kočarja in Tomaža Miklavca. Med sv. daritvijo je navdušeno in ubrano sodelovala s petjem skupina otrok, ki je v januarjskih dneh preživela skupno kolonijo v Córdoba. Prisotne so bile tudi argentinska in slovenske zastave, ki so jih v cerkev ponesli zastavonoše: iz Balantičeve šole Nejko Magister in Santi Miklič, iz Baragove šole Niko Cerar in Valerija Urbanija, iz Jegličeve šole "ABC po slovensko" Juan Maria Kržišnik in Viki Ceberio Mugerli, iz Prešernove šole Lucija Debevec in Matej Modic, iz Rožmanove šole Federico Tašner in Jan Praprotnik ter iz Slomškove šole Natalia Disabato in Tomaž Brula.

V pridigi nam je g. Robert razložil priliko o izgubljenem sinu, jo primerjal z zgodbo o kralju in štirih sinovih ter nas bodril, da bi naše učenje, molitev, zahvale in odpuščanja množili, kot je podarjena semena pomnožil četrti sin. "Darovi, ki jih delite z drugimi se bodo množili, seveda z božjim blagoslovom", nam je rekel ob koncu.

Po obhajilu smo pod vodstvom pevcev vsi skupaj Jezusu zapeli pesem "Jezus moj ljubim te" in petje navdušeno spremljali z različnimi gibi.

Pred zaključkom sv. maše pa smo prejeli božji blagoslov učitelji in voditelji, pa tudi vsi prisotni otroci, da bomo tako res v božji navzočnosti začeli novo šolsko leto.

Ob koncu nas je pa še pozdravila ga. Alenka Prijatelj, dosedanja šolska referentka, in med drugim dejala: "Skupnost je moč in bogastvo, ko držimo in molimo skupaj! Seveda so žrtve, a te žrtve bodo poplačane. Vsak mora doprinesiti svoj delež in v to delo vključiti tudi otroke. To skupno življenje pa se pričinja v naših slovenskih sobotnih šolah!!!! Zgled je najboljšo darilo, ki ga boste darovali svojim otrokom."

Zahvalila se je prof. Mirjam Mehle Javoršek, ki je vodila Slovensko otroško kolonijo v Córdoba ter njenim pomočnikom (Klavdija Belič, Štefi Bokalič, Nevi Grohar, Nati Javoršek, Erik Oblak, Niko Puntar in g. Robert Brest), ki so s trudom skrbno pripravili kolonijo.

Vabljeni smo bili nato v dvorano na presenečenje. Udeleženci kolonije so nas pogostili z izdelki, katere so se naučili kuhati in pripravljati v Córdoba, potem pa smo se preko skypa pogovarjali in spoznali sestro Andrejo Godnič, misijonarko v Peruju, kateri so otroci odposlali denarni dar, ki so ga zbrali na počitniški misijonski tomboli.

NAŠE ŠOLE - MENDOZA: 65-letnica šole Sv. Cirila in Metoda

MB

Zgodovina mendoške šole se je začela takoj po prihodu leta 1951, najprej po raznih družinskih domovih, kasneje smo se vozili s tramvajem do hiše zraven kolegija, kjer je deloval naš dušni pastir č.g. Jože Horn: tam so nam po njegovi zaslugi dali na razpolago prostore. Po nekaj letih smo končno dobili lastno streho v Slovenskem domu.

V nedeljo 4. decembra po sv. maši smo imeli proslavo okrogle obletnice. Najprej se je Tine Šmon, predsednik Društva, zahvalil in čestital vsem, ki so pripomogli k dolgoletni ohranitvi te tako pomembne institucije za obstoj naše skupnosti. Posebno zahvalo je namenil gospodični Lenčki Božnar, ki nesebično in vztrajno vodi Tečaj že tri generacije.

Ravno neutrudljiva gospodična Lenčka je napisala za to priložnost lepe pesem, sestavljeno iz šestindvajsetih verzov, kjer opisuje, kako je potekala dejavnost z uspehi, porazi in včasih tudi žalostnimi trenutki; tu smo otroci slovenskih staršev poglabljali vero, ljubezen do svojih korenin, vadili petje, deklamacije, igre in prizore, hodili na izlete in se napajali s slovenskimi vrednotami. Vsak od skupine šestindvajsetih bivših učencev je prebral eno kitico te lepe pesnitve. Tako smo se tudi tisti, ki smo bili deležni tolikega truda in naporov, zahvalili duhovnikom, učiteljem, režiserjem, pevovodjem in vsem, ki so delovali in se še trudijo za skupni blagor.

Nato je prof. Vera Ašič Bajuk, voditeljica sobotnega tečaja slovenščine za odrasle, podala poročilo o učenju in bodrila učence, naj naprej vztrajajo pri tem študiju. V imenu udeležencev se je Dušan Engelman zahvalil

profesorici, ki se že toliko let trudi za ohranitev slovenskega jezika med nami.

Sledil je prisrčen nastop pevskega zbora učencev šole, ki ga vodi Mariana Ruiz Díaz. Najprej je razložila, da to ne bo koncert: otroci nam bodo pokazali, kako poteka normalna vaja. V prvi vrsti je dihalna vaja, nato vokalna priprava, sledile so enoglasne, dvoglasne in večglasne kitice nekaterih pesmi, kar je zborček uspešno izvedel. Najbolj zanimivo in prijazno je bilo, ko je povabila nekaj otrok, naj sami dirigirajo pevsko skupino. To so izvedli z velikim navdušenjem, kar smo poslušalci nagradili z močnim aplavzom. Brez dvoma delo dirigentke že žanje lepe sadove.

Na koncu so učiteljice razdelile učencem spričevala ter nekaj sladkarij.

Slovenske šole v Argentini

V letu 2016 je delovalo v Argentini 7 osnovnošolskih tečajev: 6 v Buenos Airesu in 1 v Bariloachah. Obiskovalo jih je 195 otrok, katere je poučevalo 66 učiteljev.

Za špansko govoreče otroke so delovali tečaji ABC po slovensko v Slovenski hiši, Mendozini in Tucumanu. Za 70 otrok je delalo 14 učiteljev.

Skupno je šole obiskovalo 256 otrok in poučevalo 80 učnih moči.

Slovenski srednješolski tečaj ravnatelja Marka Bajuka je štel v letu 2016 113 dijakov in 17 profesorjev.

Bariloški odsek, tečaj "Dr. Vojka Arka" so obiskovali 4 dijaki, poučevalo pa jih je 5 profesorjev.

IN MEMORIAM Dr. Katica Cukjati

Prof. Angela Cukjati / Italija

Dr. Katica Cukjati je bila rojena 29. julija 1949 v Buenos Airesu v družini gospoda Ivana Cukjatija in gospe Katerine Močnik. Rada je poudarjala, da je bila ena prvih, ki se je rodila v slovenski skupnosti, ki se je v povojnem času naselila v Argentini - njena mati se je namreč na dolgo pot v novo deželo podala noseča. Bila je prva od devetih otrok med katerimi so trije bratje postali duhovniki. Živela je predvsem v mestnem predelu velikega Buenos Airesa v Tabladi, kjer je v zadnjih letih imela tudi samostojno odvetniško pisarno.

Dokončala je srednjo šolo v zasebni šoli Santa Rosa de Lima v San Justu, ki so jo vodile sestre dominikanke in postala učiteljica. Kasneje je leta 1980 diplomirala kot odvetnica na državni Univerzi v Buenos Airesu. Izbrala

si je državno univerzo in ne katoliške, kot je sama povedala, ker je hotela spoznati drugačnjo mišljenja, vidike, ideologije in načine življenja. Med študijem na univerzi je bila zaposlena kot učiteljica ter profesorica prava in državljanske vzgoje v privatnim ustanovi María Clarac v Laferrereju v predmestju Buenos Airesa. Po dokončanem univerzitetnem študiju se je za dve leti preselila v Španijo za pripravo doktorske dizertacije o sholastični filozofiji in ustanovi Cabilda, - municipija - kot najpomembnejšega dejavnika latinskoameriških revolucij v 19. stoletju. Takoj po ponovni vzpostavitvi demokracije leta 1983 je bila tudi nekaj let profesorica na Fakulteti za pravo Buenosaireske univerze.

V zrelih letih se je poročila s pokojnim Tinetom Debeljakom ml., ki je bil prav tako zavzeti

kulturnik v okviru slovenske skupnosti v Argentini. V zakonu nista imela otrok, imela pa je enajst nečakov katerim se je zelo ljubeznivo in radodarno posvečala.

Zelo rada je potovala po svetu sama, s prijateljicami in tudi z možem, ko je bil še zdrav. Potovala je po skoraj vseh državah Amerike - obiskala je celo Eskime na severnem polarnem krogu- in po vseh državah zahodne Evrope in severnem delu Afrike. Dolgo časa je preživela v Španiji, kjer je imela veliko prijateljev. Občudovala je špansko kulturo že od časa srednje šole in prav posebno ji je bila pri srcu Sevilla.

Pred vsem je pa dr. Katica ljubila slovensko kulturo, kateri se je neutrudno posvetila že od mladih let. Poučevala je kot učiteljica v osnovni šoli Franceta Balantiča v San Justu. Prav rada se je spominjala njegovega soneta »Sen o vrnitvi«, še posebej prvega verza: »Ko boš, tujina, vso mi kri izpila...«. Bila je tudi profesorica zgodovine in svetovnih nazorov ter ravnateljica (v letih 1986, 1987 in 1992) in podravnateljica Srednješolskega tečaja Marka Bajuka v Buenos Airesu. Učenje in vzgoja mladih rodov sta ji bila zelo pri srcu, prepričana je bila, da lahko tako nove generacije rastejo v znanju slovenske in splošne kulture ter v krščanskem prepričanju. Rada je poudarjala, da je potrebno vključevanje in spodbujanje novih generacij. Dolga leta je vodila in urejala izdajo »Almanaha« petošolcev Srednješolskega tečaja.

Od leta 2005 pa do smrti je bila predsednica Slovenske kulturne akcije. Bila je prva ženska predsednica. Pred njo so SKA predsedovali Ruda Jurčec, dr. Tine Debeljak, Ladislav Lenček, Andrej Rot in arh. Marijan Eiletz. Dr. Katica Cukjati je skrbno nadaljevala delo predhodnikov ter se trudila za vključevanje novih generacij slovenskih kulturnikov in intelektualcev po svetu. Veliko truda je vložila v povezovanje med kulturniki v matici, zamejstvu in v diaspori. V okviru predsedništva SKA je tudi urejala izdajo kulturne revije »Meddobjek«.

Skozi vsa leta je sodelovala pri političnem delovanju slovenske diaspore v okviru Slovenske ljudske stranke. Dr. Miloš Stare jo je aktivno vključil v politično življenje. Bila je osebno

prisotna z možem v Sloveniji, ko je ta odbila napad Jugoslavije leta 1991. Njeno mišljenje bi lahko povzeli v treh besedah: slovenstvo, krščanske vrednote in demokracija.

Sodelovala je tudi pri tedniku »Svobodna Slovenija« z raznimi članki političnega in kulturnega značaja in bila članica njenega uredniškega odbora.

Nekaj let je bila tudi članica uredniškega zbora Revije »Celovski zvon«, ki je ponovno začel izhajati v Avstriji leta 1983.

Poleg tega je imela predavanja in intervjuje v Buenos Airesu ob različnih prilikah in prireditvah, v Slovenski hiši in po slovenskih domovih, v Severni Ameriki, v Sloveniji, v zamejstvu. Leta 1981 je kot prva guvernica iz slovenske protikomunistične emigracije v Argentini predavala na 16. študijskem dnevu Drage na Opičinah, ki ga prireja tamkajšno Društvo slovenskih izobražencev, in tako odprla pot za novo sodelovanje z zamejstvom. Bila je tudi povabljen ob praznovanju 50. jubileja Drage leta 2015. Ob tej priliki je v imenu Slovenske kulturne akcije prejela Peterlinovo nagrado ob 60 letnici delovanja organizacije. Ko je še vladal komunizem je prav tako predavala na nekaterih tečajih Teološke fakultete Univerze v Ljubljani, ki jih je ta vsako leto pripravila za študente in izobražence o aktualnih temah. Leta 1986 je spregovorila o bodočnosti slovenske emigracije v Argentini (»Perspectives on Slovene Migration to Argentina«) pri Društvu za slovenske študije (Society for Slovene Studies) v New Yorku. Leta 2014 je bila v Gorici tudi gostja Srečanja pod lipami v Kulturnem centru Lojzeta Bratuža.

Katica je bila vedno vsem na razpolago, nikomur ni odrekla pomoči. Bila je veselega in radodarnega značaja. Bila je zelo razgledna oseba. Zнала je hitro presoditi situacijo in ukrepati z odločnostjo.

Delu se je posvečala z velikim žarom. Bila je tudi uspešna organizatorica, prav posebno je pa rada pripravljala večere Slovenske kulturne akcije.

Katica Cukjati je nenadoma umrla v Buenos Airesu tik pred božičem, 24. decembra 2016, v 67. letu starosti.

300-LETNICA KRONANJA Svetogorske milostne podobe

Renato Podbersič ml. / Slovenija

Primorci in še posebej Goričani smo zelo navezani na romarsko Sveto Goro, kjer že stoletja kraljuje Marijina bazilika s svojo milostno podobo. Tam se je leta 1539 pastirici Urški Ferligojevi, domačinki iz Grgarja pri Gorici, prikazala Marija.

Tedanji oglejski patriarh Grimani je cerkvi na Sveti Gori sredi 16. stoletja podaril sliko na cedrovem lesu. Na njej je podoba Marije z Jezusom v naročju, ob njej pa prerok Izaija in sv. Janez Krstnik. Delo pripisujejo beneškemu slikarju Jakobu Palmi starejšemu, s pravim imenom Jacopo Negretti. Janez Krstnik na Marijini levici s prstom kaže na Jezusa, napis na njegovi romarski palici pa oznanja: »Glejte, Jagnje Božje!«.

Tedanji svetogorski gvardijan p. Romuald Sitar je dosegel, da je bila milostna podoba pred tristo leti slovesno okronana. Zgodilo se je v nedeljo, 6. junija 1717, tretjo po binškoštih. Cela Goriška se je zgodaj zjutraj prebudila ob streljanju možnarjev, ki so naznanjali veliko slovesnost tistega dne.

Ob štirih zjutraj so na Sveti Gori dvignili milostno podobo z velikega oltarja, da jo odnesejo na kronanje v Gorico. Štirje frančiškani, oblečeni v levitsko opravo, so jo postavili na nosilnico, ki je bila pregrnjena s pozlačenim suknom. Nato so se odpravili na pot ob prisotnosti številnih Marijinih častilcev. Ob vznosju Svete Gore, proti Solkanu, jih je že čakal Giovanni Fattori, stolni prošt iz Pićna (Istra) in številni goriški duhovniki. Slavnostni sprevod je v procesiji z molitvami in pesmimi pot nadaljeval proti Gorici. Pri mestnih vratih v Gorici se je sprevod ustavil, kajti milostno podobo je tam pričakal pičenski škof G. de Marotti. V njegovem spremstvu so bili številni duhovniki, plemiči, meščani ter nepregledna množica ljudstva. Z goriškega gradu so zagrmeli topovi in mestna godba je zagrnila pozdravno pesem.

Procesija je pot nadaljevala na Travniki v Gorici. Pred palačo grofa Thurna, danes je tam prefektura, je stal pripravljeni oltar in nanj je škof položil dragoceno podobo. Na trgu se je zbralo nad trideset tisoč ljudi. Vsem navzočim so najprej prebrali pismo, s katerim je vatikanski kapitelj dovolil slovesno kronanje. Med ljudmi je vladala osupljiva tišina. Nato je škof Marotti zmolil k sv. Duhu in opravil vse predpisane molitve. Sledilo je samo kronanje, ko je škof s svojimi rokami na Marijino in Jezusovo glavo položil dragoceni kroni.

Znova so se oglasili topovi, pridružila se jim godba, zbrano ljudstvo pa je zapelo zahvalno pesem. Pod večer je milostna podoba prišla v frančiškanski hospic v Solkanu, kjer je ostala čez noč, ob njej pa so vztrajali številni verniki v molitvi in prepevanju Marijinih pesmi. Druga dne navsezgodaj se je milostna podoba, tokrat okronana, vrnila domov na Sveto Goro.

Svetogorska milostna podoba je bila komaj druga, ki je dosegla čast kronanja izven italijanskih dežel, po tisti na Trsatu nad Reko (1715). Za to je bil zaslužen predvsem gvardijan p. Romuald. Ana Katerina pl. Schellenburg iz Ljubljane pa je za kronanje darovala dragoceni zlati kroni za Marijo in Jezusa. Kot poroča kronist je bilo v kronah osem unč čistega zlata (227 gramov), vanju pa je bilo vdelenih še 30 biserov, 23 diamantov in 25 drugih dragocenih kamnov.

Svetogorska milostna podoba je delila uso do Primorske in njenih ljudi. Kar trikrat v svoji zgodovini se je morala umakniti iz bazilike na vrhu hriba in se zateči v begunstvo, a vedno znova se je vračala. Tako so se uresničile besede, ki jih vidimo zapisane nad vhodnimi vrati v romarsko baziliko: »Jaz pa stojim na gori kakor prej.«

Kopijo svetogorske milostne podobe lahko občudujemo tudi v cerkvi sv. Rafaela v predelu Villa Devoto v Buenos Airesu. A to je že druga zgodba.

Carapachay | 57. obletnica doma

Damijan Ahlin

Kljub slabemu vremenu je prišlo kar precej prijateljev, članov in gostov na naše praznovanje v Karapačaj. Nedelja 7. maja je bila siva in pusta (potem še deževna), a vzdušje je pa bilo enkratno.

Najprej smo se zbrali na dvorišču doma za dviganje argentinske in slovenske zastave ob petju himen. Sledila je sveta maša ki jo je daroval naš dušni pastir dr. Jure Rode, za žive in rajne rojake iz okraja.

Navzoče smo po sveti maši pogostili z medico in slanki, medtem so pa mladi pripravili dvorano za kosilo. Letos smo dobili novo skupino za kuhanje, in sicer gospo Lučko Pirc s sodelovanjem sester Mojce, Monike in Marjane. Izkazale so se kot res dobre kuharice: na mizah smo imeli celo "Meni" kjer je bilo napisano kaj bomo dobrega jedli Lepa zamisel pač!

Prišla je napovedana ura za popoldanski program. Najprej je pozdravil predsednik doma, g. Franci Žnidar in povedal katere dejavnosti se vršijo v domu; sledil je pozdrav podpredsednika Zedinjene Slovenije, g. Andreja Goloba ki je čestital k našemu slavlju; končno pa še pozdravne besede predstavnice Veleposlaništva Republike Slovenije v Argentini, ge. Petre Česen.

Na vrsti je bila veseloigra "Butalci", Frana Milčinskega, v izvedbi našega karapačajskega Odra. Butalci so prebivalci izmišljenega kraja, imenovanega Butale. Imajo se za zelo pametne in pomembne, čeprav so v resnici precej omejeni. Nепrestano tekmujejo s prebivalci sosednjega kraja, Tepanjčani. Pri tej igri, v režiji g. Frida Klemena in g. Jožeta Jana, so sodelovali: Jože Jan, (prvi Butalec), Ani Klemen Boltežar (drugi), Marjeta Senovršnik (tretji), Marta Vodnik Jan (četrti), Jože Korošec (peti), Lenči Klemen Komar (šesti), Veri Žnidar (sedmi), Marjan Boltežar (napovedovalec in Tepanjčan), Tone Komar (sli-

kar Čačka), Jure Komar (Policaj), Andrej Jan (Profesor Fuša) in Cecilia Vázquez Klemen (Cefzelj). Luči in zvok je imel na skrbi Emil Jan, maskiranje Ani Senovršnik, oblikovalka programa je pa bila Tatjana Klemen.

Karapačajski Odr je začel z delovanjem že leta 1966, to je že več kot petdeset let. V tem času so uprizorili mnogo iger, mnoge so tudi ponovili po drugih slovenskih domovih.

Zgodbe o Butalcih, ki jih je Fran Milčinski pisal zato, da bi bile bralcem v zabavo, so nastajale že pred stoletjem, vendar jih je čas ohranil in uvrstil med klasična besedila, ki jih vsi poznamo. Literarna teorija se z njimi ni veliko ukvarjala, sprva jih je označila za humorno satirične črtice, družabno grotesko ali narodni humor, kritika pa za problematično literaturo.

Igra je bila je duhovita, res imenitna, veliko vaj je bilo treba, da je tako lepo izpadla. In to se je poznalo. Bilo je posrečeno, ker so vse vloge bile »moškega spola«; tudi ženske so bile oblečene in maskirane kot moški ... Ponovitev igre je bila v soboto 13. maja. So se

pa odločili, da je tokrat ne bodo predstavljali po drugih slovenskih domovih.

Člani odra se iskreno zahvalijo Uradu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu za prejeto podporo in sofinanciranje obeh predstavitev.

Po igri je bila na razpolago večerja in čeprav je deževalo, je kar precej ljudi ostalo v domu, nekateri so klepetali, drugi se primerno okrepčali in tako je minil lep dan in lep večer.

Končno bi se radi zahvalili vsem, ki so pomagali pri slavlju: naj si bo za kosilo, za postrežbo, za program, za šopke, za pripravo prostorov, vsem, prisrčna hvala!

Ohranjanje slovenskega jezika in slovenske kulture je vrednota ki se splača obdržati, je dobrina ki je ne smemo zavreči. To skušamo pri nas, v Karapačaju: vsak na svoj način in po svojih močeh, nekateri bolj zavzeto, drugi manj...ampak vsi, skupaj, kot se spodobi.

Veseli bomo, če nas boste ponovno obiskali na 58. obletnici doma v Karapačaju naslednje leto ... Do takrat pa nasvidenje!

OBČNI ZBOR mladinskih organizacij

Jože Rožanec

V nedeljo 26. marca smo se zbrali v Slovenski hiši k molitvi rožnega venca, mladinski sv. maši in občnemu zboru, ki ga je sklical centralni odbor Slovenskih Mladinskih Organizacij. Po kratkem zajtrku smo pričeli z občnim zborom, katerega namen je bil izvolitev novega odbora. Ker so bila poročila podana že decembra meseca so nekateri odborniki, ki so zaključili svoj mandat, namenili nekaj besed vsem zbranim in na kratko razložili glavne težave s katerimi so se soočali v preteklem letu. V novi odbor so bili izvoljeni:

Predsednik Jože Rožanec
Tajnica Gabriela Oblak
Blagajnik Ignacij Mazières
Športnik Matija Mavrič

Da bi izboljšali komunikacijo med odseki in centralnim odborom smo za občnem zboru sklenili, da bodo letos namesto dosedanjih delegatov vključeni predsedniki krajevnih odsekov. Namen je, da se vsak mesec udeležijo skupne seje centralnega odbora.

Po izvolitvi je novoizvoljeni odbor povabil prisotne, da izrazijo svoja pričakovanja in probleme, ki jih opažajo, da jih bomo s skupnimi močmi reševali v teku leta.

SARACHU - VODOPIVEC, TOROŠ, ZOBEC... Prisotnost slovenske kulture v argentinskem svetu

Rok Fink

O Julii Sarachu ni potrebno posebnih pojasnil, saj je dobro poznana med nami. Lahko dodam, da pripravlja doktorat v književnosti na Buenosaireski univerzi na slovensko temo, a to ni predmet tega poročila.

V sredo 5. aprila je bila prisotna kot panelist pri srečanju v Muzeju MALBA (Museo de Arte Latinoamericano) pod naslovom »Sonoridades distantes – Traducción y poesía«, na katerem se je razpravljalo o razlikah zvoka pri poeziji drugih jezikov in pa o problemih pri prevajanju (čemu polagamo več pomembnosti, ko ni možno vsega upoštevati: ritmu, rimi, točnemu pomenu?). Julia (s pomočjo gospe Maje Vuksanović, ki je brala v slovenščini) je izbrala Gradnika. Mimogrede se je omenilo tudi kolosalno delo dr. Tineta Debeljaka s prevodom Martina Ferra. Ostala dva panelista sta pa obravnavala japonščino (Liliana Ponce) in nemščino – starodavno in sodobno (Léonce W. Lupette). Moderator je bil Jorge Fondebri, med drugimi tudi ustanovitelj kluba literarnih prevajalcev v

Buenos Airesu (Club de Traductores Literarios de Buenos Aires). Čeprav je potekala razprava na visokem tehničnem nivoju je bila tudi za "laika" zanimiva in poučna. Kot običajno pri takih srečanjih - minimalna udeležba Slovencev.

Iz Slovenije sta nas obiskala Ana Toroš in Miha Zobec.

Kot predavatelja sta se udeležila konference o migracijah »Heritages of Migration: Moving Stories, Objects and Home | Buenos Aires, Argentina | 6 – 10 April 2017« (celotno informacijo dobiš na sledeči povezavi: <https://heritagesofmigration.wordpress.com/conference-programme>). Ciklus je sicer potekal v angleščini. Žal je bila otvoritev ravno 6. aprila, na dan splošne stavke, zato so morali premestiti lokacijo, a srečanje se je vseeno izvršilo.

aprila sta obiskala lektorat slovenskega jezika na Filozofski fakulteti Buenosaireske univerze, kjer ju je predstavila Tjaša Lorbek pred polno učilnico.

Na obeh predavanjih je Ana spregovorila o Alojzu Gradniku in o njegovem sorodniku po materini (furlanski) strani Eduardu Dugheriju, ki je bil rojen in je živel v Argentini. Oba sta bila književnika in sta si dopisovala proti koncu tretjega desetletja 20. stoletja. Na predavanjih je osvetlila njune literarne stike in seveda omenila kako naprej poteka njeno raziskovanje v tej smeri. Miha Zobec, ki je pa predaval v kastiljščini, raziskuje o razmerah slovenskih priseljencev v Argentini iz medvojne časa, o njihovih povezavah tu v tujini, medsebojnih in s sorodniki v domovini, o povezanosti z domačim krajem in o čutu pripadnosti – ne toliko naciji kot domačemu kraju, vasi, mestu. Njegova raziskava temelji na preučevanju osebne korespondence in ustni zgodovini.

Njuna življenjepisa sta preobširna za to poročilo: o Zobcu naj samo omenim, da je bil zaposlen kot mladi raziskovalec na univerzi v Mariboru in bo kmalu tudi zagovarjal doktorat s področja zgodovinopisja, sicer

pa je bil od 2007 dalje dopisnik iz Slovenije za radio Triglav v Buenos Airesu. Z vprašanjem izseljevanja v Argentino se je ukvarjal v diplomski nalogi, ki je kasneje izšla tudi v knjižni obliki pod naslovom "Nevidni in pozabljeni: raziskava o izseljevanju v Argentino med svetovnimi vojnami na primeru vaške skupnosti Pliskovica". Kasneje je svoje zanimanje poglobil in prav te izsledke nadaljnih raziskovanj predstavil na omenjeni konferenci. Dr. Ana Toroš je doktorirala na Filozofski fakulteti v Ljubljani na temo »Alojz Gradnik in romanski ter germanski svet«. Izdala je dve znanstveni monografiji: leta 2011 »Podoba Trsta in Tržaškega v slovenski in italijanski poeziji prve polovice 20. stoletja«, za katero je prejela nagrado Urada vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, in pa o Gradniku pod naslovom »O Zemlja sladka, kamen, zrno, sok«, za katero je bila nagrajena od Občine Brda. Predava in raziskuje na Univerzi v Novi Gorici in vodi doktorski program »Humanistika«.

PASIJONKE

Pesmi o trpljenju v vojni in miru

Helena Janežič / Slovenija, Škofja Loka

Pasijonke 2017, mladi izvajalci Messiaenovega Kvarteta.

Tatjana Splichal

Pasijonka je sredozemska rastlina, ki je dobila ime po Jezusovem trpljenju – pasijonu. Njen cvet in drugi deli rastline spominjajo na mučilna orodja, ki so jih uporabili Kristusovi mučitelji: tri brazde na sredini cveta ponazarjajo tri žeblje, s katerimi so Kristusa pribili na križ; pet prašnikov ponazarja pet Kristusovih ran; resice, ki so nanizane v cvetnem vencu, ponazarjajo trnovo krono; špičasti listi simbolizirajo sulico; vitice pa biče, s katerimi so Jezusu zadajali udarce.

Leta 2015 so v Škofji Loki čudovite rože s pomenljivim imenom prvič vzklike in od tedaj poženejo vsak konec maja. Ideja, da bi se z

branjem poezije dr. Tineta Debeljaka in drugih avtorjev spomnili 70-letnice konca druge svetovne vojne in povojnih pobojev, se je rodila v glavi in srcu Blaža Karlina. Na njegovo pobudo je bilo branje pesmi o trpljenju v vojni in miru pod naslovom Pasijonke, med 27. in 31. majem 2015, izvedeno prvič.

27. maja 1945 so britanski zavezniki z avstrijske Koroške v Titovo Jugoslavijo – v mučenje in smrt – s prevaro poslali prve konvoje razoroženih pripadnikov narodne vojske in civilistov, kar je bil uvodni akord v zenit slovenskega pasijona, s kajnovskim dvigom roke brata nad brata spočet že ob zori vojne. Konvoji vrnjen-

cev so sledili vse do 31. maja in Škofja Loka je tudi pri tokratnem slovenskem pasijonu odigrala vlogo. Loški grad se je po koncu vojne spremenil v koncentracijsko taborišče za nasprotnike revolucionarnih oblasti, za mnoge od njih je bila Škofja Loka poslednja postaja pred mučeniško smrtjo. Škofjeloški pasijon patra Romualda, ki ga je tik pred vojno morijo po skoraj 170-letni prekinitvi uprizarjanj na oder ponovno postavil prav Tine Debeljak, je v razmiku le nekaj let dobil naslednika v grozljivem narodnem pasijonu.

Pet majskih večerov so mladi recitatorji približno enake starosti, kakor so bili vrnjeni, na petih škofjeloških lokacijah prebirali poezijo dr. Debeljaka in drugih: od železniške postaje, kjer so vrnjenci stopili na loško zemljo, do sprejema v taborišču in zaporih na Loškem gradu; od središča mesta, ki se jim je odreklo in jih pognalo bodisi v begunstvo bodisi v kruto smrt, pa vse do prapodobe morišča v kraških globelih gozdnatega Crngroba in zadnjega počivališča pod znamenjem križa na pokopališču v Lipici. Pet majskih večerov je s poezijo in spremljajočo glasbo v vseh navzočih pustilo globok pečat.

Maja 2016 smo branje pasijonk posvetili 25-letnici naše domovine Republike Slovenije. Dober sprejem dogodka v preteklem letu nas je opogumil za nadaljevanje in v tokratnih pesmih – pasijonkah se je trpljenje tematsko prepletalo s hrepenenjem po domovini tudi tistih, ki so si uspeli rešiti golo življenje a se domov niso mogli vrniti. Na topli majski večer smo se zbrali na vrtu Loškega gradu in prisluhli pesmim Tineta Debeljaka, Toneta Pavčka, Milene Šoukal, Pavla Borštnika... 25 drobnih lučk, ki so osvetljevale avditorij, je gorelo Sloveniji v čast za njenih 25 let.

Pasijonke v maju 2017 je zaznamovala glasba, ki je nastala med drugo svetovno vojno v taborišču za vojne ujetnike v šlezjskem Görplitz. Njen avtor, dvaintridesetletni Francoz

Olivier Messiaen je ob nepojmljivostih, ki so začenjale svoj strašljivi pohod, doživel apokaliptično videnje in ga zapisal z jezikom glasbe. Nastal je sloviti Kvartet za konec časa in bil prav tam, pred tisoč sojetniki in pazniki, tudi prvič izveden. Skladbo sestavlja osem stavkov, kar ima simbolni pomen. Stvarjenje sveta se odvija v šestih dneh, sedmi dan pa je dan počitka, ki se nadaljuje v večnost in postane osmi dan, dan večne luči in nespremenljivega miru.

Tudi tokratne Pasijonke so želele spregovoriti o miru in pomiritvi. Poleg sporočilne skladbe, nastale v taborišču, so se nas dotaknile skozi taboriščno poezijo. Taborišča – te zločinske stvaritve človeškega uma, so bila v času med in po drugi svetovni vojni posejana širom Evrope, po Sloveniji, tudi v Škofji Loki. A kakor hrepenenje po resnici in lepoti nikoli povsem ne utihne, tako tudi muze niso nehale peti sredi trpljenja, bede in smrti. Tudi tam so se rojevale pesmi in na Pasijonkah 2017 sta dva mlada recitatorja prebrala osem stvaritev izpod peres Tineta Debeljaka, Karla Mauserja, Vladimirja Kosa, Lojzeta Krakarja, Angele Lenar, Franca Filipiča in Francke Gortnar. V nepredstavljenih razmerah za bodočo žico so jih med drugo svetovno vojno in po njej ustvarili slovenski ljudje, takrat v cvetu mladosti. Pesmi so se v nekdanji nunski cerkvi v starem jedru Škofje Loke, imenovani tudi Cerkev sprave, zlike z glasbo in do bolečine napolnile majski večer.

Pasijonke imajo za razumevanje tragike naše polpreteklosti pred drugimi zgodovinskimi dokumenti to prednost, da je vanje zajeto čustvovanje, čutenje in doživljanje enkrat za vselej ohranjeno. Sodelujoči pri projektu Pasijonke – pesmi o trpljenju v vojni in miru – verjamemo, da k spravi v našem narodu svoj delež prispeva tudi poezija in njeno javno branje. Tudi zato, ker vemo, da je sadež pasijonke zdravilen in je njegovo delovanje pomirjevalno.

www.pasijonke.si

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

Noche COUNTRY
COU NTRY
Večer

SOBOTA
SABADO
05/08
20.30

GUS DI BELLA & THE GUEST BAND
WANTED BAND

PLESNI TEČAJ - CLASE DE BAILE
Line dance: GUADALUPE NIELLA MORILLO
(Directora de Alabama Line Dance)

Druženje, zabava, muzika in ples
ob dobri pijači in kulinaričnih dobrot!

¡Habrà buena comida y bebida mientras
disfrutemos de la música y el baile!

Vstopnice v predprodaji
pri odbornikih!

Entradas anticipadas
a la venta en la
comisión directiva.

28 6. AVGUSTA
47. MLADINSKI DAN
V SLOMŠKOVEM DOMU

15 27

08.00: ZAČETEK TEKMOVANJ
11.30: SVETA MAŠA
13.00: KOSILO
16.00: FINALA SDO
17.00: FINALA SFZ

19.00:
KULTURNI PROGRAM
IGRA "LOTERIJA"

CASTELLI 28 - RAMOS MEJIA

OSEBNE NOVICE

ROJSTVA

10. februarja, Milena Zofija Klarreich
mamica Nadja Kogovšek in ati Albi

1. marca, Agustin Rotemberg
mamica Cecilija Kocmur in ati Federico

3. maja, Maria Pia Klemenčič Escobar
mamica Maria Sol Escobar in ati Pavel

DIPLOMA

Dne 15.12.2016 je v Mar del Plata na
Universidad Nacional zaključila svoje
študije Zofia Comba Trpin in prejela
naslov »Contadora publica«.

Spoštovani bralci

Predstavljamo vam tiskano novo Svobodno Slovenijo. Prve tri številke prejmete brezplačno, prosimo vas, da nas v naslednjih 2 tednih obvestite, ali želite tudi vnaprej prejemati tak tiskan izvod. To lahko storite po emailu na naslov svobodna.ba@gmail.com, preko obrazca na spletni strani (kliknite na »Pišite nam«), preko raznašalcev ali pa odbornikov v vašem slovenskem domu. Naročnina za tisk do konca leta 2017 znaša \$ 500.-

Prijazen pozdrav, Odbor Zedinjene Slovenije